

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

M VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT

Katarína Kosárová

**Máme radi básničky
(Tvorivá dramatika 7.)**

2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Katarína Kosárová

Kontakt na autora UZ: ZŠ s MŠ s VJM v Tomášikove
Hlavná 4-5, 925 04
xkosarova@gmail.com

Názov: Máme radi básničky
(Tvorivá dramatika 7.)

Rok vytvorenia: 2014

**Oponentský posudok
vypracoval:** Mgr. Anita Horváth

ISBN 978-80-565-0251-8

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

Pracovní list č. 1 (Kis-Kunság)	4
Pracovní list č. 2 (Tündérkirály)	10
Pracovní list č. 3 (Megy a juhász száráron)	14
Zdroje	20

1. Olvassuk el figyelmesen a következő verset!

Petőfi Sándor:

KIS-KUNSÁG

Hova szívem, lelkem
Mindig mindenholnan vissza-
visszavágyott,
Ujra láttam végre születésem földét,
A szép Kiskunságot!
Bejártam a rónát,
Melyet átölel a Tisza-Duna karja,
S ölében, mint kedves mosolygó
gyermekét
Az anya, úgy tartja.

Itt vagyok megint a
Nagyvárosi élet örökös zajában,
Oh de képzeletem most is odalenn az
Alföld rónáján van;
Testi szemeimet
Behunyom, és lelkem szemeivel nézek,
S előttem lebegnek szépen gyönyörűn az
Alföldi vidékek.

Forró nyárközép van,
Kapaszkodik a nap fölfelé; sugára
Mint a lángeső, oly égető özönnel
Ömlik a pusztára...
Pusztá van körülem,
Széles hosszú pusztá, el is látok messze,
Egész odáig, hol a lehajló ég a
Földdel olvad össze.

Gazdag legelőkön
Víz az út keresztül; ott hever a göboly,
Rekkenő a hőség, azért nem fogyaszt most
A kövér mezőből.
Cserény oldalánál
Szundikál a gulyás leterített subán,
Kutyái is lomhák, nem is pillantanak
Az utazó után.

Itten a lapályon
Egy ér nyúlik végig, meg se' mozdul
habja,
Csak akkor loccsan, ha egy-egy
halászmadár
Szárnyával megcsapja;
Szép fővény az alja,
Egészen lelátni sárga fenekére,
A lusta piócák s a futó bogarak
Tarka seregére.

Szélén a sötétzöld
Káka közt egy-egy gém nyakát
nyujtogatja,
Közbe hosszú orrát üti víz alá a
Gólyafiak anyja,
Nagyot nyel, és aztán
Főlemeli fejét s körül néz kényesen,
A vízparton pedig töméntelen bibic
Jajgat keservesen.

Amott egy nagy ágas
Áll szomorún, egykor kútágas lehetett,
Mellette a gödör, hanem már beomlott,
Be is gyepesedett;
Elmerengve nézi
Ez a kútágas a távol délibábot,
Nem tudom, mit nézhet rajta? hisz affélét
Már eleget látott.

Ott van a délibáb
A láthatár szélén... nem kapott egyebet,
Egy ütöttkopott vén csárdát emelt föl, azt
Tartja a föld felett.
Emerre meg gyérül
A legelő, végre a nyoma is elvész,
Sárga homokdombok emelkednek, miket
Épít s dönt a szélvész.

Nagy sokára egy-egy
Tanya tünedez fel, boglyák és kazalok,
Rajtok varju károg, itt-ott egy mogorva
Komondor csavarog.
Tenger szántóföldek
Terjednek szertesét, rajtok áldott búza,
Lefelé hajlanak, kalászaikat a
Nehéz mag lehúzza.

A zöld búza között
Piros pipacsok és kék virágok nyílnak,
Imitt-amott sötét-vörös túskerózsa,
Mint egy vérző csillag.
Közeleg az este,
Megaranyosodnak a fehér fellegek,
Szép felhők! mindenik úgy megy el fölöttünk,
Mint egy tündérrege.

Végre ott a város,
Közepén a templom, nagy komoly tornyával,
Szanaszét a város végén a szélalmok
Széles vitorlákkal.
Ugy szeretek állni
A szélalmok előtt! elnézem ezeket,
Amint vitorlájok hányja, egyre hányja
A cigánykereket.

2. Mit ír le fenti vers? Karikázd be a helyes választ!

- a, egy munkafolyamatot
- b, egy személyt
- c, egy tájat
- d, egy állatot

3. Mi ennek a tájegységnek a neve? Hallottál már róla?

---

4. Magyarázd meg a saját szavaiddal a következő kifejezéseket!

kalász

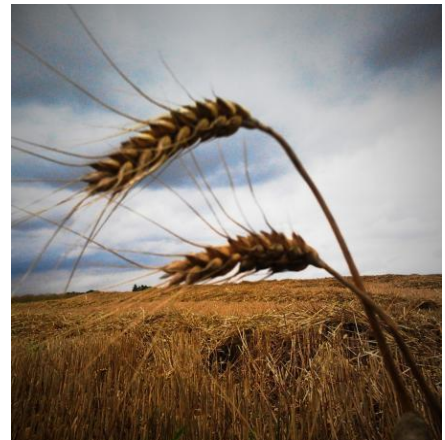
délibáb

nyárközép

lelkem szemei

mogorva

komondor

5. A 4. feladat kifejezései közül melyikhez illene a kép?

---

5. Magyarázd meg a következő szavakat az értelmező szótár segítségével!

kútágas

róna

felleg

puszta

káka

gőböly

rekkenő

cselény

6. Az 5. feladat kifejezései közül melyikhez illik a kép?

7. Mit jelenthet a következő kifejezés: *útölel a Tisza-Duna karja* ?. Falunkat milyen folyók „ölelik át“?

8. Keresd meg azt a versszakot, amelyikben egy emberi szereplő jelenik meg. Ki ő? Mi a feladata? Kinek a társaságában van?

---

9. Sorolj fel más állatokat, akik még megjelennek a versben. Te gyakran használod ezeket a kifejezéseket? Szerinted miért?

---

10. Figyeld meg az utolsó versszakot! Mennyire kapcsolódik az tartalmilag az egész költeményhez?

---

11. Hasonlítsd össze a te lakhelyed a fent leírt tájjal. Mennyiben hasonlítanak egymásra? Miben különböznek?

---

12. Figyeld meg a következő képeket! Melyik versszakokhoz illenek?

____ . versszak

____ . versszak

____ . versszak

____ . versszak

13. Milyen évszakban ábrázolja a tájat a költő? Saját szavaiddal mondd el, hogyan nézne ki ez a táj télen!

---

14. A következő szövegrészekben keresd meg, milyen költői eszközöket használt a szerző!

S ölében, mint kedves mosolygó gyermekét

Az anya, úgy tartja.

Költői eszköz: _____

Rekkenő a hőség

Költői eszköz: _____

Melyet átölel a Tisza-Duna karja

Költői eszköz: _____

Tarka seregére

Költői eszköz: _____

Tenger szántóföldek

Költői eszköz: _____

Amott egy nagy ágas

Áll szomorún

Költői eszköz: _____

áldott búza

Költői eszköz: _____

15. Az alábbi versszakot megvizsgálva állapítsd meg a vers rímképletét!

*Forró nyárközép van,
Kapaszkodik a nap fölfelé; sugára
Mint a lángeső, oly égető özönnel
Ömlik a pusztára...
Pusztá van körüllem,
Széles hosszú pusztá, el is látok messze,
Egész odáig, hol a lehajló ég a
Földdel olvad össze.*

GOETHE:

TÜNDÉRKIRÁLY

Ki vágat éjen s viharon át?
Egy férfi, lován viszi kisfiát.
Úgy védi, takarja: ne vágja a szél,
átfogja a karját: ne érje veszély.

"Fiam, miért bújsz így hozzám? Mi bánt?"

- Nem látod, apám, a Tündérkirályt?
Fején korona, palástja leng...'

"Fiam, ott csak egy ködfolt dereng."

"Szép gyermekem, gyere, indulj velem:
Sok tarka virág nyílik a réteken.
Tudok csudaszép játékokat ám
s ad rád aranyos ruhákat anyám."

- Nem hallod, apám, a halk szavakat?
A Tündérkirály hív, suttog, csalogat...'
"Fiacskám, csendbe maradj, - ne félj:
a száraz lomb közt zizzen a szél."

"Szép gyermekem, jöjj velem, azt akarom:
megládd: lányaim várnak nagyon, -
táncolnak is ők, ha a hold idesüt
s majd álomba ringat gyöngye kezük."

- Hát nem látod... ott - nem látod, apám:
a tündérlányok már várnak reám. -'

"Fiam, fiam, én jól látom: amott
a nedves fűzfák törzse ragyog."

"Úgy tetszel nékem, te drága gyerek!
Mondd: jössz-e velem, vagy elvigyelek?"

- Édesapám, ne hagyj... ne - megállj:
megragad - elvisz a Tündérkirály...'

Megborzad a férfi, hajszolja lovát.
Fel, felnyög a gyermek, s ő nyargal tovább,
megérkezik, teste-lelke sajog:
ölében a kisfiú már halott.

(Képes Géza fordítása)

1. Olvasd el figyelmesen a szöveget!

2. Szerinted miért van alul a fordító neve? Miért kell ezt odaírni? Ki a vers szerzője? Ki lehet a képen a szöveg mellett?

---

3. Sorold fel a mű szereplőit!

---

4. Fogj három színes ceruzát!. Az egyes színekkel húzd alá a szereplők által mondottakat. Egy szín mindig ugyanahhoz a szereplőhöz tartozzon!

szereplő: _____

szereplő: _____

szereplő: _____

Gondolkozz el azon, ki az a narrátor (elbeszélő), és mi a szerepe!

5. Milyen napszakot ír le a mű? Milyen az időjárás?

---

6. Csoportmunka

a, Alkossatok négyes csoportokat! A műben megjelenő három szerepet osszátok szét magatok közt. Egyikőtök legyen a narrátor is. A szerepek szétosztása után ezeknek megfelelően olvassátok fel a művet, ügyeljete a hangsúlyozásra!

b, Saját szavaitokkal beszéljétek meg a csoporttagokkal, mi is történhetett a műben!

7. Mi történik a mű végén? Szerinted mi a halál oka?

---

8. Te mit tettél volna az apa helyében?

9. Milyen ennek a műnek a hangulata? Milyen érzés fogott el olvasás közben? Próbáld minél pontosabban megfogalmazni!

---

10. Ismételjünk!

a, Mi az olvasott mű műfaja? Hogyan jellemezhetjük ezt a műfajt?

Mi a különbség a népballada és a műballada között?

Ki a legjelentősebb magyar műballadairó? _____

Miről szólnak a történelmi balladák? _____

Miről szólnak a lélektani balladák? _____

Melyik ország műballadái voltak a legjelentősebbek a 18.-19. században? _____

Magyarázd meg, mi az a balladai homály! _____

Milyen a balladák témája? Mivel ér véget a ballada általában?

Igaz az előző állítás a most olvasott balladára? _____

Sorolj fel még egy jellemző tulajdonságát a balladáknak (a balladai homályon és a témáján kívül! _____

---

b, Sorold fel, milyen balladákkal ismerkedtél már meg a tanulmányaid során!

A szerzőről se feledkezz meg!

---

c, Melyik balladából származik az idézet?

Sűrű setét az éj,
Dühöng a déli szél, ...

És felel rá bátyja: "Oh neked mátkád van,
Neked élni kell még, hosszan, boldogságban,
Lásd én úgy maradtam, mint szedett szőlőág,
Az én mátkám meghalt: a székely szabadság." .....

Hess, Madár!.....

„Mikor ez színibe vörösre változik,
akkor az én életem is, tudd meg, megváltozik.“ .....

„Nem szólhatok, fiam, mert kőfal szorít,
Erős kövek közé vagyok bérakva itt.“
Szíve meghasada s a föld is alatta,
S az ő kicsi fia oda beléhulla... ..

Akinek azt mondja: kár!
Nagy baj éri és nagy kár .....

„Messze még a határ?
Minden perc egy halál!“
„Legittén átkelünk,
Ne félj uram: velünk
A gyermek,
a fogoly.“ .....

11. Emlékezz vissza a Tündérkirály című balladára! Rajzold le, te hogyan képzeled el a Tündérkirályt! Bátran engedd szabadjára a fantáziád!

PL. č. 3

1. Olvasd el figyelmesen a verset!

Petőfi Sándor:

MEGY A JUHÁSZ SZAMÁRON

Megy a juhász szamáron,
Földig ér a lába;
Nagy a legény, de nagyobb
Boldogtalansága.

Gyepes hanton furulyált,
Legelészett nyája.
Egyszer csak azt hallja, hogy
Haldoklik babája.

Fölpattan a szamárra,
Hazafelé vágat;
De már későn érkezett,
Csak holttestet láthat.

Elkeseredésében
Mi telhetett tőle?
Nagyot ütött botjával
A szamár fejére.

2. A versnek van egy rövid története. Írd le, amit megjegyeztél belőle!

---

3. Válaszold meg a következő kérdéseket!

a, Ki a vers főszereplője? _____

b, Milyen közlekedési eszközt használ? _____

c, Milyen a juhász hangulata? _____

d, Mi ennek a lelkiállapotnak az oka? _____

4. Magyarázd meg a következő szavakat!

gyepes _____

hant _____

nyáj _____

fölpattan _____

5. Mi az a *furulya*? Mire szolgál? Rajzold le, hogy néz ki!

6. Milyen az *elkeseredett* ember? Mikor szoktunk elkeseredni? Keress 5 példát az életből!

_____

_____

_____

_____

7. A mai ember túl gyakran elkeseredik, mikor semmi oka sincs rá. Sorolj fel 3 példát olyan helyzetre, amikor nem szabad elkeserednünk!

---

8. Szerinted a juhász joggal volt elkeseredve? Válaszodat indokold!

---

9. Mi volt a juhász reakciója a kilátástalan helyzetre?

---

10. Szerinted miért cselekedett így?

---

11. Hasonlítsd össze ezt a költeményt az előző feladatlapokon ismertetett művekkel. Mindkettővel van a versnek közös vonása. Megtalálod, mi az?

---

12. Figyeld meg a következő képeket! X-szel jelöld be, amelyik NEM köthető a *Megy a juhász számaron* című vershez!

13. Tudod-e, mi a különbség a ló és a szamár között?

---

14. A három elemzett vers közül melyik tetszett neked a legjobban? Miért? Válaszodat indokold meg!

Zdroje:

<http://www.kap2011.eu/fotok/kalasz>

http://mult-kor.hu/20111113_beazonositottak_petofi_lehetseges_nyughelyet

<http://indafoto.hu/gbr61/image/11892007-c5611cb8>

http://stvsz.hu/user/cikk_kepek/g%C3%B3lya_horvathzoli_082_1.jpg

<http://www.kutya-tar.hu/fajtak/komondor>

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Pipacs>

<http://www.geocaching.hu/caches.geo?id=2477>

http://en.wikipedia.org/wiki/Johann_Wolfgang_von_Goethe

<http://pasztormuves.hu/hu/category/termekeim/fafaragas/bot>

<http://users.atw.hu/bangyorgy/furulyak.html>

http://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%89nekes_rig%C3%B3

<http://bibyoldala.mindenkilapja.hu/gallery/24820554/renderimage/24743271/>

<http://turistautak.hu/poi.php?id=21500>

http://aranykezek.network.hu/kepek/a_kalocsai_himzes_mintak/kalocsai_mintak_1

<http://himzes.papiroszplusz.hu/hagyomanyorzo-nepi-himzes/kalocsai-himzett-mintak-al/>

http://netfolk.blog.hu/2013/03/06/viragos_retunk_a_kalocsai_motivumvilag